

Obriu els ulls

Hi ha un punt de vista obsessiu i únic a *La peixera*, de Maiol de Gràcia Clotet. És el punt de vista de Josep E., un home divorciat, amb fills i amb una clara vocació literària, que a *Interior 1*, la primera part, es desperta, lligat en un lloc desconegut, “immobilitzat per diverses corretges”, incapaç de recordar per què és allà, ni de saber què ha passat, ni què volen aquells personatges que el droguen, que l’interroguen i que li parlen entre tortures. Josep E. ha obert els ulls a la primera ratlla del primer paràgraf. També obrint els ulls, comencen moltes altres novel·les. *Vida privada*, de Sagarra, per exemple. En els primers moments, Frederic de Lloberola, fill del marquès de Sitjar, casat i pare de tres fills, es desperta en el llit de la seva amant. No sap on és, no recorda res, va descobrint-nos la Barcelona canalla i tota la seva Barcelona. El mateix passa a Josep E., que, a poc a poc, va descobrint on és i el que li sembla que passa al seu voltant. Clotet treballa molt més això que no la intenció que tenen aquells altres homes. A Josep E. li sembla que volen que els parli de Manel Rovira, un home amb qui ha tingut una infantesa idèntica i relacions regulars, tot i que, després de la universitat, les seves evolucions tinguin poc a veure. Ell ha estudiat filologia anglesa, “s’ha dedicat en cos i ànima a la literatura” i, quasi naturalment, ha acabat treballant en un institut. En el moment que ha estat engarjolat: “En Manel sonava com a ministre d’Interior.” Però, a *Interior 1*, Clotet es complau molt més a narrar-nos l’angoixa i el desconcert de Josep E. que no les raons d’aquells homes. És lògic atès el punt de vista, Manel Ro-

vira sembla un xic impostat. Estan molt més ben construïdes, les sensacions de Josep E. Amb ell anirem descobrint, primer com un dubte o com un deliri, que no està sol, que a la cel·la hi ha un home tan desorientat com ell, que és probablement també presoner, i probablement oriental perquè no sembla que enraoni cap llengua que els acosti. Es diu Chen. Josep E. i Chen han d’anar inventant un codi lingüístic que els uneixi. El construeixen a partir de la cultura. De Hamlet, l’home que dubta i que dubtant se sap sol. Si aquest llibre fos només la primera part, els precedents literaris més clars serien narracions existencials com *Els infants terribles*, de Jean Cocteau, obres de teatre com *Homes i no*, de Manuel de Pedrolo, i, sobretot, les planes més angoixants de Franz Kafka i, sobretot, sobretot, algunes narracions d’Edgar Allan Poe. *La bóta d’amontillat*, per exemple, que em sembla que té també un començament semblant.

La peixera és un bon primer llibre. Potser, com passa amb tantes altres primeres obres, Clotet ha volgut justificar i quadrar massa un començament ben trobat. És el que m’ha semblat part del gir que hi ha a *Exterior 1, 2 i 3*. Potser hi obre massa línies: que si Gràcia, que si la Barcelona absorbida pels emigrants, que si les diferents zones d’exclusió, antítesis de la zona de reclusió on ha estat a *Interior 1*, que si els llibres i l’amor i la literatura... I la relació inesperada amb una dona. Hi descobrim que allò que ha passat a Josep E. afecta una Barcelona molt més propera a la ciència-ficció que no a Sagarra, una Barcelona que connecta amb *Aiguafang*, de Joan-Lluís Lluís, amb Don DeLillo i amb *Blade Runner*. En algun moment he estat temptat de pensar que tot plegat era un malson o un somni. Sí: quan va obrir els ulls, el dinosaure encara era allà. Però el d’aquesta novel·la és real. No estic convençut que calgués que el dinosaure tingués una carnalitat tan clara. *

Maiol de Gràcia
publica la seva
primera novel·la
JOAN MOREJÓN

LA PEIXERA,
Maiol de Gràcia
Clotet
Editorial: Periscopi
Barcelona, 2013
Pàgines: 278
Preu: 22,90 euros

Varietat de prejudicis

Un home que havia sigut alguna cosa i que ara, amb la crisi, viu gairebé en la misèria. Desesperat, decideix estirar la bossa d’una rica contribuent... És una bossa cara, de marca. El que hi troba a dins, però, el deixa planxat.

No és l’únic conte del nou llibre de Cèlia Sánchez-Mústich que inclou l’element desconcertant, però alhora il·luminador, de la sorpresa. En un altre, la sorpresa s’amaga darrere el rètol d’un psiquiatre de nom ben estrambòtic, massa i tot, que no fa presagiar res de bo: Sindulfo Pechoabierto Bocanegra.

“No sé si et recordaràs de mi –comença un dels contes, el meu preferit–. Quan ens vam conèixer jo no parlava la teva llengua. Però ara ja em defenso, tot i que l’accent...” Sí, també hi

ha sorpresa, en aquest. I, narrativament, tal vegada és el que, al final, aconsegueix revelar la millor. Què pot passar quan una noia, amant d’un home, es troba a la mateixa sala del restaurant que ell, que no s’ha adonat de la presència de la seva amant; i llavors ell, que està acompanyat d’un amic, engega dient “ara et diré què em passa amb les dones”, i el monòleg enfila el dilema d’haver de triar entre una dona i una altra..., i la noia, infeliç, ho sent tot, ho va escoltant tot fil per randa, morbosament, esperant si ella és o no és, al capdavant, l’escollida? Què pot passar? Res de gaire falaguer, és clar. No és pas l’única narració que tracta sobre les impressions que ens fem de l’altre i les que ens forgem sobre el fenomen amorós.

No m’ha semblat un llibre homogeni, bé que l’element de la sorpresa dona unitat als textos. En una de les històries, una dona s’entrena, esforçadament, perquè un home que més aviat li fa fàstic l’atregui d’una manera irresistible... En un altre, hi llegim: “Estimar a la seva manera és un eufemisme de fatal.” L’autora explora el terreny dels prejudicis socials i el de les pors, i ho fa amb una de les seves millors eines: una ironia àcida. El de la història d’amor a la llibreria parisenc Shakespeare & Co. és, per mi, el millor relat del llibre. Però el del taxista guillat que està obsedit a enxampar els seus clients en falta és, segons com, el més inquietant –un conte que podria il·lustrar més d’una classe teòrica a la facultat de psicologia. *

**ARA ET DIRÉ QUÈ
EM PASSA AMB
LES DONES**
Cèlia
Sánchez-Mústich
Editorial: Moll
Palma, 2013
Pàgines: 190
Preu: 14 euros